EŻAMIJIET ANNWALI TA' L-ISKOLA PRIMARJA 2006

Taqsima ta' l-Assessjar Edukattiv – Diviżjoni ta' l-Edukazzjoni

IS-SITT SENA	STUDJI SOĊJALI	ĦIN : Siegħa

Isem : ____________________________ **Klassi :** ______________

Total : ______________

A. (i) Aqta' sing taħt il-kelma jew il-frażi t-tajba.

1. Kienu sabu ħafna fossili ta' annimali pre-istoriċi f'(Għar Ħasan, Għar id-Dud, Għar Dalam, Għar Friefet).
2. Għandna naħdmu biex inġibu l-(għira, ġlied, mibegħda, paċi).
3. Il-liġijiet tal-pajjiż isiru (fil-parlament, f'Kastilja, fil-Qorti, fil-posta).
4. (Il-franka, Iż-żonqor, It-tafal, Il-qawwi) mhux blat poruż.
5. Ir-reliġjon (Hindu, Nisranija, Islamika, Buddista) hija r-reliġjon ta' Malta.
6. Fl-Atti ta' l-Appostli hemm ir-rakkont ta' meta (San Pawl, San Pietru, San Ġakbu, San Publiju) ġie Malta.

A.(ii) Agħmel sing taħt il-kelma jew il-frażi li hi ħażina.

1. (Sqallija, Franza, Sardenja, Korsika) huma gżejjer li nsibu fil-Mediterran.
2. (Rabat, Żebbuġ, Żurrieq, Mġarr) huma ismijiet ta' postijiet li jinsabu kemm f' Malta kif ukoll f'Għawdex.
3. (Ruma, Madrid, Pariġi, Tuneżija) huma bliet kapitali ta' pajjiżi li jmissu mal-Baħar Mediterran.
4. (It-tniġġiż ta' l-arja, l-inċidenti serji, l-arja pura, il-ħsejjes) huma problemi tat-traffiku.

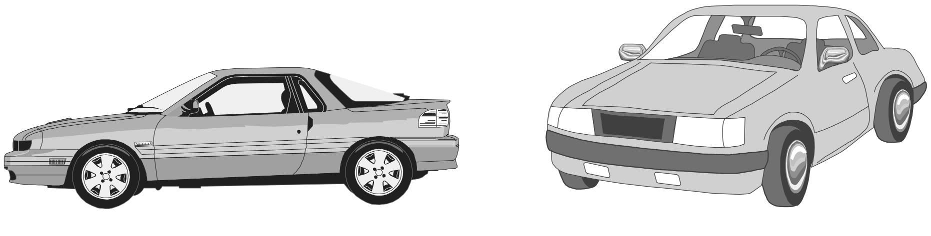

(10 marki)

B. (i) Dan hu l-arblu tar-razza ta' Ġorġ.
Kompli dan l-arblu tar-razza.
Imla l-vojt b'dan il-kliem:

oħti	**missieri**	**ziju**	**nannu**	**nanna**

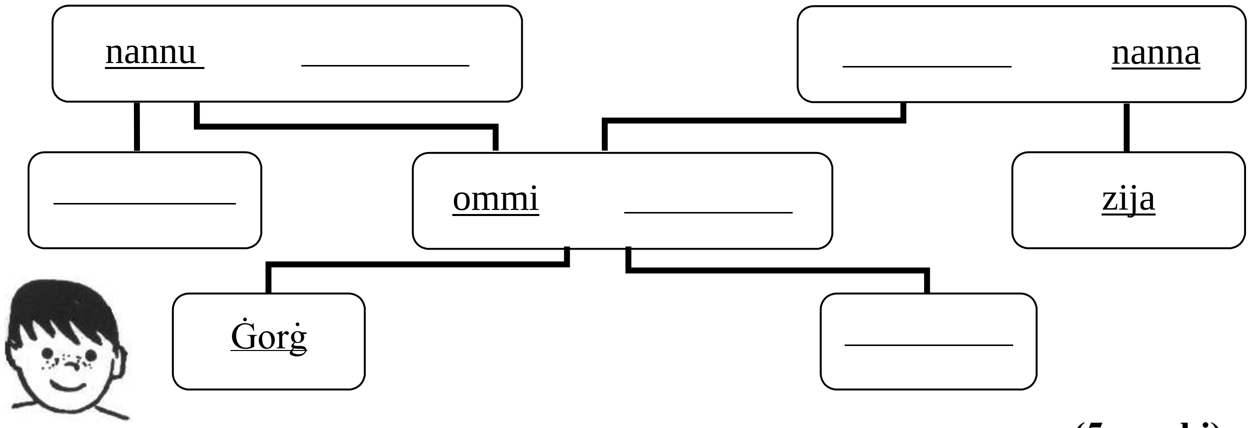

(5 marki)

B.(ii) Aħna t-tfal għandna drittijiet u dmirijiet bħala membri tal-familja.
Aqra dawn:

1.	nagħmlu x-xogħol ta' l-iskola	2.	ikollna ċans ta' mistrieħ
3.	nirċievu edukazzjoni xierqa	4.	nirrispettaw lill-ġenituri tagħna
5.	ngħinu fix-xogħol tad-dar	6.	nirċievu għajnuna fid-diffikultajiet
7.	nagħtu l-opinjoni tagħna	8.	inkunu maħbubin

ĦAMSA minn dawn t'hawn fuq huma DRITTIJIET.
Agħżel id-drittijiet.
Ikteb in-numru tagħhom fil-kaxxa. L-ewwel waħda hi lesta.

[2] [ ] [ ] [ ] [ ]

(4 marki)

Ċ. Aqra din is-silta.

<u>L-Imġiba fl-Iskola</u>

Jien jisimni Sandra. Għandi għaxar snin. Jiena qiegħda fil-klassi tas-Sitt Sena. Tliet xhur oħra se nagħmel l-eżamijiet tal-*Junior Lyceum*.

Mill-bidu tas-sena skolastika bdejna nippreparaw għal dawn l-eżamijiet. Bdejna nitgħallmu wkoll dwar l-imġiba tagħna ma' l-oħrajn. Waqt il-ħin tal-logħob tgħallimna nċedu u naċċettaw telfa.

Fil-ħin tad-diskussjoni, aħna drajna nisimgħu lil xulxin. Aħna tgħallimna napprezzaw l-ideat u l-opinjonijiet ta' ħaddieħor. Hekk sirna aktar tolleranti.

Fil-klassi qegħdin imqassmin fi gruppi. Dan qed jgħinna biex nitgħallmu naħdmu flimkien u naqsmu l-ideat ma' xulxin. Ix-xahar li għadda jiena kont l-*group leader*. Ix-xogħol tiegħi kien li nara li l-membri kollha tal-grupp jagħtu s-sehem tagħhom. Jiena kont nara wkoll li ħadd ma jkun eskluż.

Dan kollu se jgħinni meta mmur fi skola oħra.

1. Imla l-vojt.

It-tfal imorru Kindergarten meta jkollhom tliet snin. Wara huma jmorru l-iskola ____________________. Huma jdumu hemm sitt snin. Meta jkollhom ħdax-il sena, it-tfal jattendu skola ____________________. Hemmhekk huma jkollhom ħafna għalliema ta' suġġetti differenti.

2. Semmi ż-ŻEWĠ affarijiet li tgħallmet Sandra waqt il-ħin tal-logħob ma' sħabha?

(a) ____

(b) ____

3. "Hekk sirna aktar **tolleranti**." Għid xi tfisser **tolleranti**.

____

____

4. Għid kif il-*group work* jgħin lil Sandra u 'l sħabha?

____

____

5. Semmi dmir WIEĦED li għandha Sandra bħala tifla ta' l-iskola.

____

6. Semmi ŻEWĠ persuni li jaħdmu fl-iskola.

(a) ____________________ (b) ____________________

(10 marki)

D. Aqra tajjeb din is-silta.
Wieġeb il-mistoqsijiet.

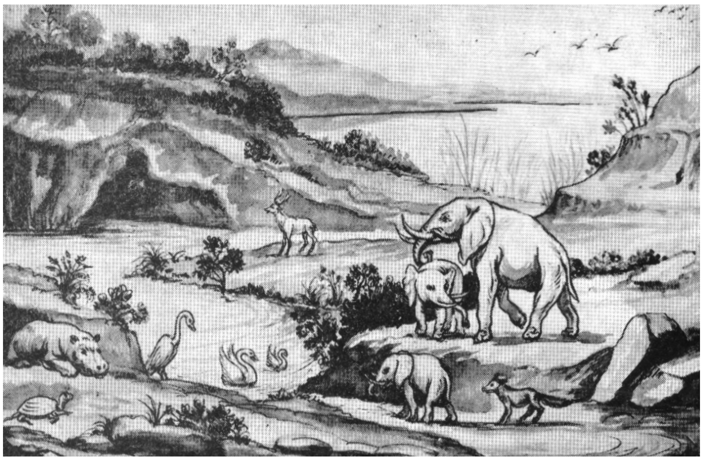

F'Għar Dalam sabu għadam ġebli ta' annimali kbar u slavaġ. Illum dawn l-annimali ma jgħixux hawn Malta. Żmien twil ilu, qabel ma Malta saret gżira, dawn l-annimali kienu jgħixu n-naħa t'isfel ta' l-Ewropa.

X'aktarx li f'dak iż-żmien Malta kienet tagħmel parti minn art kbira mimlija foresti, għadajjar, muntanji u xmajjar. F'din l-art kbira dawn l-annimali qatt ma naqashom l-ikel u x-xorb.

1. Semmi TLIET annimali li kienu jgħixu Malta qabel din saret gżira.

____________________ , ____________________ , ____________________

2. Fejn insibu wirja ta' għadam pre-istoriku?

____

3. X'juri li l-gżejjer Maltin xi darba kienu jagħmlu parti minn art kbira?

____

____

4. Agħti kelma oħra flok **għadam ġebli**?

____

5. Għaliex dawn l-annimali kbar ma jgħixux fuq gżira żgħira bħal Malta?

____

____

(10 marki)

E. (i) Imla l-vojt bil-kliem li jidhru hawn taħt.
Tista' tuża ERBGĦA biss.

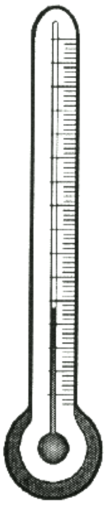

jitla'	termometru	arja	riħ	pinnur	jinżel

Dan l-istrument tat-temp jissejjaħ ____________________. Dan jurina kemm hi sħuna jew kiesħa l-____________________ ta' madwarna. F'dan l-istrument hemm il-merkurju. Meta tkun is-sħana l-merkurju ____________________ u meta tkun il-kesħa l-merkurju ____________________.

(4 marki)

E.(ii) Din il-*graph* turi t-temperatura medja f'Malta matul sena waħda.
Aqra l-*graph* u wara imla l-vojt.

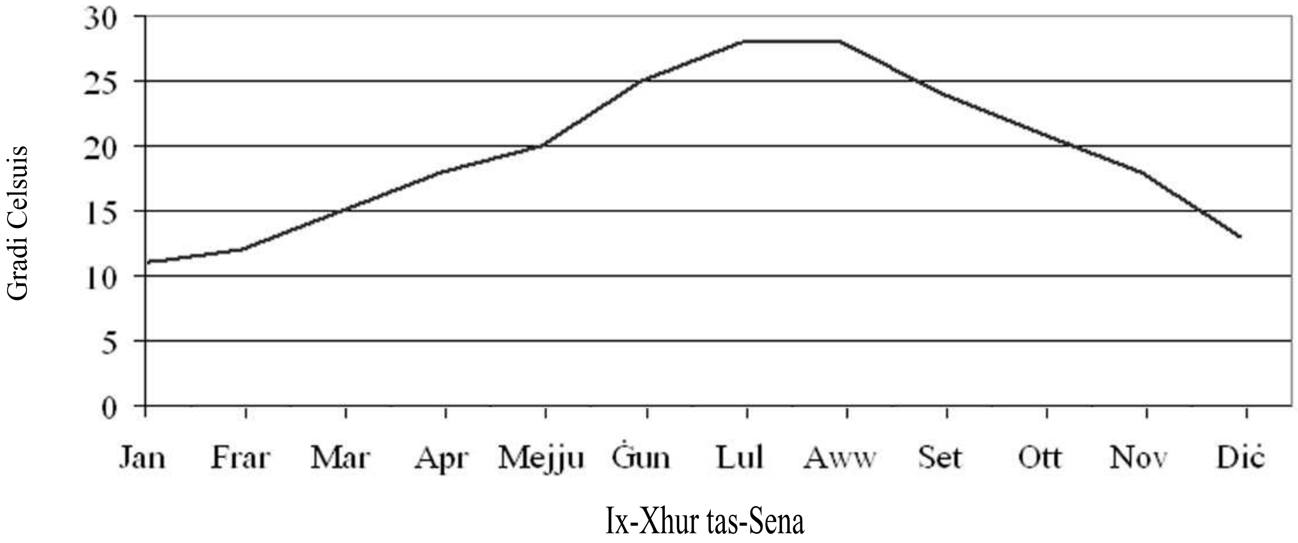

1. F'Jannar u fi Frar it-temp kien ____________________ (sħun, kiesaħ, moderat, jaħraq).
2. F'Marzu t-temperatura medja kienet ____________________ grad Celsius.
3. F'Ġunju t-temperatura medja kienet ____________________ grad Celsius.
4. It-temp kien l-aktar sħun f' ____________________ u f'____________________.
5. Il-linja tal-*graph* ____________________ (tinżel, togħla, tibqa' l-istess) meta t-temperatura tiżdied.

(6 marki)

F. (i) Turist Ingliż żar bajjiet u postijiet interessanti fil-gżejjer Maltin.
Ħares sew lejn il-mappa tal-gżejjer Maltin.
Wara qabbel in-numru mal-post.
Wieħed minnhom hu lest.

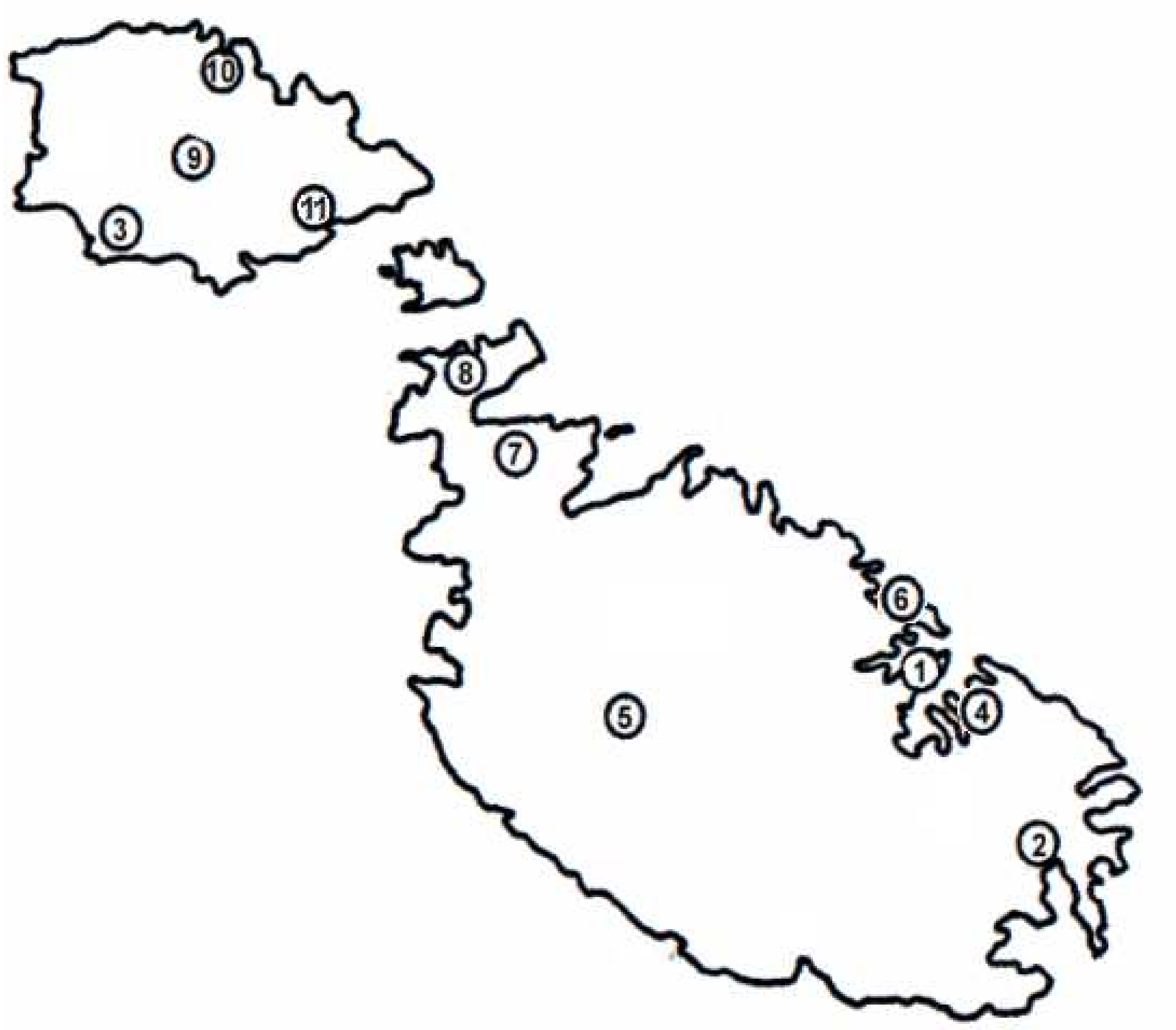

Ir-Rabat (Malta)	5	Il-Belt Valletta	
Iċ-Ċirkewwa		L-Imġarr (Għawdex)	
Il-Birgu		Ix-Xlendi	
Tas-Sliema		Victoria	
Il-Mellieħa		Marsaxlokk	
Marsalforn			

(10 marki)

F.(ii) F'Malta u f'Għawdex it-turist għamel ħafna affarijiet.
Qabbel l-attività mal-post.
L-ewwel waħda lesta.

	Attività		**Post**
1.	Ra bosta sajjieda u luzzijiet.		Ir-Rabat (Malta)
2.	Mar iżur iċ-Ċittadella.		Marsalforn
3.	Rikeb il-vapur lejn Għawdex.		Iċ-Ċirkewwa
4.	Ra l-membri parlamentari deħlin il-Parlament.		Victoria
5.	Mar iżur il-katakombi u l-fdalijiet Rumani.	1	Marsaxlokk
6.	Mar f'bajja popolari f'Għawdex.		Il-Belt Valletta

(5 marki)

Ġ. Imla l-vojt bil-kliem li jidhru hawn taħt.
Tista' tuża' GĦAXRA biss.

jistadu	**Ipoġew**	**ħajja**	**baħar**	**Oraklu**	**bdiewa**
jidfnu	**art**	**Ġgantija**	**bennejja**	**ġebel**	**metall**

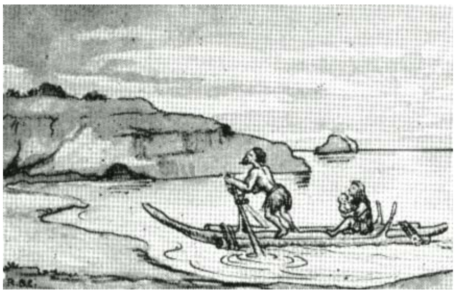

L-ewwel nies ġew Malta b'xi ċattra jew dgħajsa. Dawn qasmu l-________________ minn Sqallija.

Għall-ewwel kienu joqogħdu f'xi għar. Huma kienu jieklu ħobż li kienu jagħmlu mid-dqiq. Id-dqiq isir mill-qamħ. Biex jagħmlu d-dqiq riedu jkabbru l-qamħ. Għalhekk naħsbu li dawn in-nies kienu jagħmlu x-xogħol ta' __________________. Huma kienu wkoll imorru __________________ biex jaqbdu l-ħut.

Dawn in-nies bnew ħafna tempji sbieħ b'ġebel kbir. Wieħed minnhom hu t-tempju tal- _________________ f'Għawdex. Għalhekk aħna nafu li dawn in-nies kienu wkoll ___________________ tas-sengħa.

Ġewwa Ħal Saflieni nsibu l-__________________. Dan hu tempju mħaffer taħt l-art. Dan ħaffruh fi żmien ir-ram u għalhekk ma użawx għodda tal-_________________. Huma kienu jużaw parti minn dan il-post biex _________________ l-mejtin tagħhom. Bla dubju ta' xejn l-isbaħ kamra hija s-Sancta Sanctorum. Kamra sabiħa oħra hija l-_________________. Huma bnew din il-kamra għax ħasbu li b'hekk setgħu jitkellmu ma' l-allat tagħhom. F'din il-kamra hemm tpinġija ta' lewn aħmar magħrufa bħala s-siġra tal-_________________ .

(10 marki)

G. Aqra sew din is-silta dwar l-Assedju l-Kbir.
Wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Fl-1530 il-Kavallieri ta' San Ġwann ġew fil-gżejjer Maltin. F'dan iż-żmien it-Torok bdew jaħsbu biex jattakkaw lil Malta. Il-mexxej tagħhom kien is-Sultan Sulejman. Hu kien l-akbar għadu tal-Kavallieri. Fl-1565 huwa bagħat armata kbira biex jipprova jirbaħ lil Malta. It-Torok attakkaw lil Malta iżda l-Maltin u l-Kavallieri ġġieldu bi qlubija kbira. It-Torok bdew jitilfu ħafna nies.

Il-Kavallieri talbu l-għajnuna tal-pajjiżi ħbieb tagħhom. Meta t-Torok semgħu l-aħbar li waslet l-għajnuna, huma ħarbu lura lejn pajjiżhom. Hekk fit-8 ta' Settembru l-Maltin u l-Kavallieri ċċelebraw ir-rebħa fuq it-Torok.

1. X'jissejjaħ l-attakk li t-Torok għamlu fuq Malta fl-1565?

____

2. X'kien jismu l-mexxej tat-Torok?

____

3. X'kien jismu l-Granmastru li mexxa lill-Maltin u 'l-Kavallieri għar-rebħa?

____

4. Għala t-Torok attakkaw lil Malta? Agħti ŻEWĠ raġunijiet.

(a) ____

(b) ____

5. X'kienu d-diffikultajiet li kellhom it-Torok waqt dan l-Assedju? Semmi TLIETA.

(a) ____

(b) ____

(ċ) ____

6. Għaliex din ir-rebħa kienet tfisser ħafna għal Malta? Ikteb ŻEWĠ raġunijiet.

(a) ____

(b) ____

(10 marki)

GĦ. Agħżel WIEĦED minn dawn.
Ikteb 8 sentenzi dwaru.
In-noti jistgħu jgħinuk.

1. **Il-Miġja ta' San Pawl f'Malta** – il-vjaġġ, in-nawfraġju, id-dħul tat-twemmin nisrani f'pajjiżna, postijiet marbuta ma' San Pawl

2. **It-Tmexxija tal-Pajjiż** – l-elezzjoni, il-parlament Malti, liġijiet, gvern u oppożizzjoni, il-qorti tal-ġustizzja, il-pulizija

3. **It-Trasport fuq l-Art** – Żvilupp fit-trasport f'Malta mill-antik sal-lum, problemi li jġib it-traffiku fit-toroq

(16-il marka)

Tmiem il-Karta